

Briselē, 2020. gada 8. jūnijā
(OR. en)

8668/20

SOC 400
EMPL 316
SAN 190
EDUC 252
ECOFIN 487

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs: Padomes Ģenerālsēkretariāts

Saņēmējs: delegācijas

Iepr. dok. Nr.: CM 2525/20

Temats: **Padomes secinājumi "Demogrāfiskās problēmas: skatījums uz nākotni"**

Pielikumā ir pievienoti Padomes secinājumi "Demogrāfiskās problēmas: skatījums uz nākotni", kuri apstiprināti 2020. gada 8. jūnijā, izmantojot rakstisko procedūru.

Demogrāfiskās problēmas: skatījums uz nākotni

Padomes secinājumi

ATZĪSTOT, ka

1. Stratēģiskajā programmā 2019.–2024. gadam ir noteikts, ka jāatjauno pamats ilgtermiņa ilgtspējīgai un iekļaujošai izaugsmei un jāstiprina kohēzija Eiropas Savienībā. Šajā nolūkā ir jāpanāk mūsu ekonomiku augšupējā konverģence un jārisina virkne problēmu, tai skaitā demogrāfiskās problēmas.
2. Eiropas sociālo tiesību pīlārs rāda, kā panākt labus rezultātus nodarbinātības un sociālajā jomā, lai pārkārtošanās uz klimatneitralitāti, digitalizācija un demogrāfiskās pārmaiņas noritētu sociāli taisnīgā un godīgā veidā.
3. Covid-19 pandēmijas uzliesmojums un izplatīšanās ir bezprecedenta globāla problēma, kas dažādos veidos ietekmēs dažādās mūsu sabiedrību, ekonomiku un darba tirgu jomas, veselības un sociālās aprūpes sistēmas, ģimeņu budžetus un mūsu iedzīvotāju ikdienas dzīvi un, iespējams, izraisīs jaunas demogrāfiskās problēmas.
4. Klimata, tehnoloģiskās un demogrāfiskās pārmaiņas iespaido un maina mūsu sabiedrības un dzīvesveidu ¹. Ilgtspējīgas attīstības un iekļaujošas ekonomiskās izaugsmes priekšnosacījumi ir cilvēkkapitāls un jauni, novatoriski risinājumi, visās dalībvalstīs ir jāatbalsta sabiedrības atjaunošanās, un ES līmenī tā būtu jānosaka par tikpat svarīgu prioritāti kā klimatneitralitāte un digitalizācija. Visās turpmākajās Komisijas iniciatīvās būtu transversālā veidā jāpievēršas šā jautājuma risināšanai un analīzei.

¹ Politiskās pamatnostādnes nākamajai Eiropas Komisijai (2019–2024).

5. ES darbaspēka iekšējā mobilitāte un demogrāfiskās pārmaiņas ir savstarpēji saistītas parādības, kuru mijiedarbības rezultātā demogrāfiskais spiediens dažos reģionos mazinās, savukārt citos – pieaug. Darba ņēmēju brīva pārvietošanās ir viena no Eiropas Savienības pamatbrīvībām, un tā tam vajadzētu būt arī turpmāk. Lai gan tā ir atvieglojusi ES darbaspēka iekšējo mobilitāti, vienlaikus tā ir izraisījusi dažādu veidu sekas dažādos Savienības reģionos: intelektuālā darbaspēka emigrāciju, intelektuālā darbaspēka imigrāciju, intelektuālā darbaspēka remigrāciju, intelektuālā darbaspēka apriti un iedzīvotāju skaita samazināšanos kopumā. Ir svarīgi atpalikušajiem reģioniem nodrošināt tādus nosacījumus, kuru rezultātā tie kļūst aktīvāki un atraktīvāki un kuri tādējādi veicina to ilgtspējīgu attīstību.
6. Covid-19 globālās pandēmijas laikā būtu pilnībā jā saglabā iespēja darba ņēmējiem brīvi pārvietoties un vienlaikus jāveic visi pasākumi, kas vajadzīgi, lai nepieļautu vīrusa izplatīšanos un nodrošinātu neaizsargātu darba ņēmēju tiesību un veselības aizsardzību.
7. Saskaņā ar prognozēm Eiropas darbaspēka apjoms (20–64 gadus veci iedzīvotāji) no 2023. līdz 2060. gadam samazināsies par 8,2 % (par aptuveni 19 miljoniem iedzīvotāju). Tiek sagaidīts, ka šis sarūkošais darbaspējas vecuma iedzīvotāju kopums nodrošinās līdzekļus pensijām un veselības aprūpes pakalpojumiem arvien augošajam pensionāru skaitam – un tas apdraud pensiju sistēmu ilgtspēju un adekvātumu ². Turpmākas ekonomiskās izaugsmes labad ir svarīgi investēt prasmēs, lai veicinātu ražīguma pieaugumu un, integrējot sievietes un patlaban nepietiekami pārstāvētās grupas, īpaši jauniešus, vecāka gadagājuma cilvēkus un personas ar invaliditāti, pilnībā izmantotu pieejamo darbaspēku, kā arī, ja tas tiek uzskatīts par vajadzīgu, apsvērt iespējas ar likumīgu migrāciju mazināt darbaspējas vecuma iedzīvotāju skaita sarukšanu, vienlaikus ievērojot valstu kompetenci.

² Eiropas Parlaments, padziļinātā analīze: "Pārskats par Eiropas Savienības demogrāfisko stāvokli (2019)".

8. Demogrāfiskās tendences ES nepārprotami liecina par iedzīvotāju novecošanu, un dzimstības koeficients reizēm ir ievērojami mazāks par atjaunošanās līmenim nepieciešamo koeficientu 2,1 ³. Gandrīz piektā daļa (19,7 %) ES iedzīvotāju ir vecāki par 65 gadiem, un sagaidāms, ka 2050. gadā šī iedzīvotāju grupa būs palielinājusies līdz 28,5 % no kopējā iedzīvotāju skaita ⁴. Tas liecina, ka pastāvīgi pieaug apgādājamo īpatsvara koeficients. Novecojoša sabiedrība rada problēmas, tomēr vienlaikus tā rada iespējas gan ekonomikas un sabiedrības attīstībai, gan sabiedrībai kopumā. Tai varētu būt svarīga loma darbvietu veidošanā, un tā varētu atbalstīt aktivitātes dažādās nozarēs. Laika gaitā, kamēr mēs – pateicoties progresam, kas panākts tostarp, bet ne tikai, tādās jomās kā medicīna un sabiedrības veselības aprūpe, sociālais nodrošinājums un nabadzības izskaušana – dzīvojam ilgāk un veselīgāk, senioru un aprūpes ekonomikā parādīsies jaunas iespējas. "Senioru ekonomiku", līdztekus tās ekonomiskās nozīmes atzīšanai, vajadzētu uzskatīt par apliecinājumu sabiedrības un kultūras progresam un to asociēt ar tādu Eiropas vecāka gadagājuma cilvēku tēlu, kam raksturīgs pozitīvisms un sociāla iekļautība. Lielāks paredzamais mūža ilgums un dzīves kvalitāte ir jāuzskata par ES pamatvērtībās balstītā sociālā modeļa panākumu. Tādējādi saistībā ar iedzīvotāju novecošanu pirmām kārtām ir jākoncentrējas uz mērķtiecīgu politiku un visaptverošas, vecumam atbilstošas veselības aprūpes sistēmas nodrošināšanu visa mūža garumā, jo īpaši aprūpējamo personu gadījumā.
9. Vecāka gadagājuma cilvēki, tostarp tie, kam ir invaliditāte, ir vērtīga sabiedrības daļa, un tāpēc viņiem būtu visā pilnībā faktiski jāpiedalās sabiedrības dzīvē un jādzīvo cieņpilna un pēc iespējas neatkarīga dzīve. Demogrāfiskās tendences, tai skaitā strauji novecojoša sabiedrība un lielāks paredzamais mūža ilgums, nozīmē, ka Eiropā arvien vairāk būs jāsekmē veselība un labjutība, ilgtermiņa aprūpe, kā arī pieaugs spiediens uz veselības aprūpes un pensiju sistēmām. Šī problēma būtu jāuztver gan kā iespēja attīstīt jaunus pakalpojumus, jaunas darbvietas un jaunus sadarbības veidus, gan kā sabiedrības attīstības iespēja. Šīs problēmas risināšanā var palīdzēt piekļūstamas labjutības tehnoloģijas un digitalizācija.

³ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Spēcīga sociālā Eiropa taisnīgai pārejai", 2020. gada 14. janvāris.

⁴ "Eiropa noveco: vecāka gadagājuma cilvēku dzīve ES", 2019. gada izdevums.

10. Ir svarīgi darba tirgū un kopumā sabiedrībā iekļaut jauniešus. Jaunieši var būt īpaši neaizsargāti, tāpēc ka viņu dzīvē ir pārejas periods, viņiem trūkst profesionālās pieredzes vai pat pamatprasmju, nav pietiekamas izglītības vai apmācības, ir ierobežots sociālās aizsardzības segums un piekļuve finanšu resursiem un nav stabila darba ⁵.
11. Bērnu audzināšana ir ilgtermiņa pienākums, un, lai demogrāfiskajai politikai būtu labi rezultāti, tai ir jābūt uzticamai un pastāvīgai. Ar investīcijām cenas ziņā pieņemamā un kvalitatīvā pirmsskolas izglītībā un aprūpē var veicināt sabiedrības atjaunošanos un – jo īpaši attiecībā uz bērniem, kuru sociālekonomiskā situācija ir nelabvēlīgāka – gūt nozīmīgus panākumus, tādējādi demogrāfisko problēmu kontekstā palīdzot veidot izturīgāku nākotnes darbaspēku, kā arī panākot labākus sociālos rezultātus visā dzīves ciklā.
12. Dalībvalstīm, kas vēl nav pilnībā īstenojušas Barselonas mērķus – kuri attiecas uz kvalitatīvu un cenas ziņā pieņemamu bērnu aprūpes iestāžu pieejamību pirmsskolas vecuma bērniem (90% bērnu no trīs gadu vecuma līdz obligātajam skolas vecumam un 33% bērnu vecumā līdz trim gadiem apmeklē bērnu aprūpes iestādes) – būtu jāturpina censties tos īstenot, lai panāktu augšupēju konvergenci.
13. Būtu jāizstrādā sabiedriskā politika, lai nodrošinātu tādas apstākļus, tostarp ekonomikas vidi, kas indivīdiem un ģimenēm ļauj īstenot vēlmi pēc bērniem un vienlaikus baudīt labāku dzīves kvalitāti, dzīvot drošībā un līdzsvarot darbu, ģimeni un aprūpes pienākumus.
14. Ar 2019. gada Darba un privātās dzīves līdzsvara direktīvu ir iecerēts panākt sieviešu un vīriešu līdztiesību attiecībā uz iespējām darba tirgū un attieksmi darbā, ļaujot darba ņēmējiem, kas ir vecāki vai aprūpētāji, vieglāk saskaņot darbu, ģimenes dzīvi un aprūpes pienākumus un veicinot vienlīdzīgu šo pienākumu sadali, kā paredzēts arī Eiropas sociālo tiesību pīlāra 9. principā.

⁵ Padomes Ieteikums (2013. gada 22. aprīlis) par garantijas jauniešiem izveidi (2013/C 120/01).

15. Urbanizācija, nepietiekamas darba iespējas, mazi ienākumi un nepietiekami pakalpojumi ir iemesli, kāpēc samazinās iedzīvotāju skaits daudzos lauku apvidos un salu reģionos – tas palielina plaisu starp pilsētām un laukiem un liek izmantot integrētu stratēģiju, lai, balstoties uz konkrēto reģionu iespējām, veicinātu to ilgtspējīgu attīstību.
16. Transporta savienojumu pilnveidošana un sabiedriskā transporta tālāka attīstība ļauj cilvēkiem brīvi pārvietoties, uzlabo savienojamību un tādējādi veicina sociālo kohēziju.
17. Demogrāfiskās pārmaiņas dod iespēju pielāgot pensiju, veselības aprūpes un ilgtermiņa aprūpes sistēmas. Svarīgi elementi sociālā nodrošinājuma un aprūpes sistēmu ilgtspējas nodrošināšanā ir aktivitāte un laba veselība vecumdienās, ko palīdz panākt efektīvas veselības aprūpes sistēmas, elastīgi, piemēroti un vajadzībām pielāgoti aprūpes modeļi, kā arī novecojošas sabiedrības nodarbināmība. Lai modernizētu sociālās aizsardzības sistēmas ⁶ un uzlabotu to spēju izturēt veselības un sociālās sistēmas krīzes, tādas kā Covid-19 globālā pandēmija, ir jāuzlabo šo sistēmu tvērums, pieejamība, adekvātums un ilgtspēja.
18. Eiropas Savienībā patlaban veidojas sabiedrības, kam raksturīgs ilgāks mūžs, mazāka dzimstība un labāka izglītība. Visaptverošu, precīzu, uz faktiem balstītu priekšstatu par pašreizējo situāciju un nākotnes prognozes var veidot, ja datus par migrāciju, dzimstību un mirstību ⁷ analizē kopā ar datiem par iegūto izglītības līmeni un faktisko prasmju līmeni, ekonomiski aktīvā darbaspēka līmeni un citiem sociāli demogrāfiskiem rādītājiem. Lai veidotu uz faktiem balstītu politiku, ir vajadzīgi derīgi, atbilstoši un aktuāli dati, kas sadalīti pēc dzimuma un vecuma. Pastāvīgi atjaunināti dati par demogrāfiskajiem procesiem un faktoriem, kas tos ietekmē, kā arī par visu vecuma grupu sievietēm un vīriešu specifiskajām vajadzībām un vēlmēm ir instruments, kam ir būtiska nozīme demogrāfiskās politikas izstrādē un tās rezultātu izvērtēšanā.
19. Lai izstrādātu demogrāfisko politiku, ir ļoti nepieciešama starpnozaru koordinācija, aptverot arī visas ekonomikas nozares, un sadarbība starp dienestiem, kas nodarbojas ar sociālajiem, ģimenes, veselības, nodarbinātības, izglītības un aprūpes jautājumiem, un vienlaikus ir jāņem vērā katras dalībvalsts ekonomiskie apstākļi.

⁶ Vienotais nodarbinātības ziņojums, 6346/20.

⁷ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/population/overview>

20. Panākumu atslēga ir sekmīga koordinēšana un sadarbība starp visiem pārvaldības līmeņiem – valsts, reģionālo un vietējo –, kā arī sociālo partneru, pilsoniskās sabiedrības un citu attiecīgu ieinteresēto personu iesaistīšana, un labus rezultātus nodrošinās sadarbība visos līmeņos.

ŅEMOT VĒRĀ, KA

21. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas izpētes atzinumā "Demogrāfijas problēmas Eiropas Savienībā, ņemot vērā nevienlīdzību ekonomikas un attīstības jomā" uzsvērts: lai risinātu demogrāfiskās problēmas un sekmētu iedzīvotāju skaita pieaugumu, izšķiroša nozīme ir kvalitatīvai, pieejamai un cenas ziņā pieņemamai aprūpei un palīdzībai (bērniem, cilvēkiem ar invaliditāti un vecāka gadagājuma cilvēkiem) ⁸.
22. Aktualitāti nav zaudējis Eiropas Aktīvu vecumdienu un paaudžu solidaritātes gada (2012) vēstījums – paaudžu solidaritāte var izturēt pārbaudījumus, kuru iemesls ir sabiedrības novecošana.
23. Padomes secinājumos par labklājības ekonomiku (2019) ir uzsvērti vairāki elementi, kas ir svarīgi mūsu ekonomiku un sabiedrību izturētspējai un turpmākajai labklājībai, tostarp pieejama un kvalitatīva izglītība un apmācība, kā arī mūžizglītība, taisnīga darba dzīves politika, adekvātas un ilgtspējīgas sociālās aizsardzības sistēmas, piekļuve pakalpojumiem, digitalizācija un citas tehnoloģiju attīstības tendences,

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

AICINA dalībvalstis:

24. IZSTRĀDĀT un ATJAUNINĀT demogrāfiskās politikas satvaru, iesaistot sociālos partnerus, pilsonisko sabiedrību un citas attiecīgas ieinteresētās personas atbilstoši to kompetencei;

⁸ <https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/opinions/demographic-challenges-eu-light-economic-and-development-inequalities-exploratory-opinion-request-croatian-presidency>.

25. CENSTIES novērst esošo un turpmāko neatbilstību starp darbaspēka piedāvājumu un pieprasījumu – tā kā digitālās pārveides, globalizācijas un demogrāfisko pārmaiņu iespaidā mainās darba tirgus prasības, jo rodas un izzūd darbvietas, kā arī mainās esošo profesiju raksturs – ņemot vērā demogrāfisko pārmaiņu ietekmi uz darba tirgus procesiem, lai izmantotu ieguvumus, ko sniedz digitālā pārveide un globalizācija saistībā ar jaunu darba iespēju radīšanu visos reģionos;
26. Ar cenas ziņā pieņemamas, pieejamas, iekļaujošas un kvalitatīvas izglītības un apmācības un arī mūžizglītības, tostarp digitālo prasmju, palīdzību MUDINĀT paaugstināt prasmju līmeņus, lai palīdzētu paplašināt piekļuvi darba tirgum un nodrošināt turpmāku ekonomisko izaugsmi, sociālo iekļaušanu un personīgu piepildījumu gan sievietēm, gan vīriešiem;
27. IEDROŠINĀT un SEKMĒT to, ka tiek iegūtas prasmes *STEM* nozarēs (zinātne, tehnoloģija, inženierzinātnes un matemātika), motivējot jauniešus, īpaši jaunietes, izvēlēties darbu *STEM* nozarēs, un to, ka tiek veiktas investīcijas izglītībā un apmācībā, pētniecībā, inovācijā un mākslīgajā intelektā, kas Eiropas Savienībai var palīdzēt risināt demogrāfiskās problēmas un paaugstināt ražīgumu un nodrošināt ekonomisko izaugsmi apstākļos, kad samazinās darbaspējas vecuma iedzīvotāju skaits, un vienlaikus radīt kvalitatīvas darbvietas, kas piesaista talantīgus cilvēkus;
28. PALIELINĀT informētību par to, cik svarīgi ir iekļaut sievietes un nepietiekami pārstāvētas grupas, īpaši jauniešus, vecāka gadagājuma darba ņēmējus un cilvēkus ar invaliditāti, un uzlabot visu vecumu un grupu personu dalību darba tirgū, lai palīdzētu mazināt sabiedrības novecošanas ietekmi uz sociālās aizsardzības sistēmu ilgtspēju un veicinātu līdztiesību;
29. ĪSTENOT iekļaujošu sociālo un darba tirgus politiku, kam pamatā ir vienlīdzīgas iespējas, un jo īpaši darba un privātās dzīves līdzsvara politiku, veicinot sieviešu dalību darba tirgū, elastīgu darba režīmu gan sievietēm, gan vīriešiem, pieejamu un cenas ziņā pieņemamu kvalitatīvu bērnu aprūpes un ilgtermiņa aprūpes pakalpojumu sniegšanu, kā arī mājas un aprūpes pienākumu vienlīdzīgu sadali starp sievietēm un vīriešiem, lai vecāki vai personas, kam ir aprūpes pienākumi, varētu iesaistīties darba tirgū un sabiedrības dzīvē;

30. VIRZĪTIES uz principa "vienāda darba samaksa par vienādi vērtīgu darbu sievietēm un vīriešiem" īstenošanu un ievērošanu ar mērķi mazināt dzimumu nevienlīdzību nodarbinātībā, darba samaksas un pensiju jomā;
31. MUDINĀT veikt investīcijas bērnos, uzskatot to par sociālām investīcijām, kas vislielāko atdevi nesīs nākotnē. Tas nozīmē arī to, ka ar mērķtiecīgām investīcijām tiek mazināta bērnu nabadzība, lai censtos izbeigt nabadzības pārmantošanu no paaudzes paaudzē;
32. VEICINĀT un UZSVĒRT, ka svarīga ir atbilstoša un saskaņota politika, kas nodrošina dažādu veidu finansiālu un citu atbalstu ģimenēm, īpaši tām, kas audzina bērnus (piemēram, apmaksāts atvaļinājums, bērnu pabalsti, piemērotas nodokļu un pabalstu sistēmas, subsidēta mājokļa risinājumi un atbalsts studentiem), tostarp novatoriski risinājumi;
33. UZSVĒRT, ka svarīga ir paaudžu solidaritāte, VEICINĀT aktivitāti un labu veselību vecumdienās un NODROŠINĀT piekļuvi atbalstam, kas nepieciešams novecojošai sabiedrībai un tās ģimenēm, tostarp dzīves telpu pielāgošanas iespējas, e-veselību un mākslīgo intelektu, ņemot vērā to iespējas risināt problēmas, kas saistītas ar novecošanu un autonomijas zaudēšanu;
34. UZLABOT sabiedrības informētību par vecāka gadagājuma cilvēku tiesībām dzīvot autonomi, cienpilni un pašiem pieņemt lēmumus un par viņu tiesībām piedalīties sabiedrības dzīvē – arī tādas krīzes laikā kā pašreizējā Covid-19 globālā pandēmija, – šādā nolūkā sekmējot veselīgas un aktīvas vecumdienas, investējot sociālajā aizsardzībā un pievēršot uzmanību labai attieksmei – visās tās nozīmēs – pret vecāka gadagājuma cilvēkiem;
35. VEICINĀT tādu vecāka gadagājuma cilvēku tiesības, kam ir invaliditāte, nodrošinot pienācīgus dzīves apstākļus un iespējas pilnībā piedalīties sabiedrības dzīvē, un IZPĒTĪT invaliditātes un izdienas pensiju atbilstību;
36. RISINĀT problēmas un IZMANTOT iespējas, kas izriet no novecošanas izraisītā augošā pieprasījuma pēc ilgtermiņa aprūpes, un IZPĒTĪT, kā digitalizācija un labjutības tehnoloģijas labāk integrēt aprūpes pakalpojumus, lai uzlabotu pakalpojumu pieejamību un sniegšanu;

37. APZINĀT apvidus un reģionus, kam var būt nepieciešams atbalsts transporta pieejamības ziņā, jo transporta trūkums daudzos gadījumos nozīmē, ka trūkst iespēju piekļūt kvalitatīvai izglītībai un apmācībai, kultūrai, darba tirgiem vai veselības aprūpes pakalpojumiem;
38. Ņemot vērā apstākļus valstī, visiem darba ņēmējiem neatkarīgi no darba tiesisko attiecību veida un ilguma un – uz salīdzināmiem nosacījumiem – pašnodarbinātajiem NODROŠINĀT piekļuvi adekvātai sociālajai aizsardzībai ⁹¹⁰;
39. Ja tas tiek uzskatīts par vajadzīgu, APSVĒRT likumīgas migrācijas iespējas, lai mazinātu darbaspējas vecuma iedzīvotāju skaita sarukšanu, vienlaikus ievērojot valstu kompetenci;

AICINA dalībvalstis un Eiropas Komisiju saskaņā ar savu attiecīgo kompetenci, ņemot vērā situāciju konkrētajā valstī un ievērojot sociālo partneru lomu un autonomiju:

40. VEICINĀT Eiropas sociālo tiesību pīlāra principu īstenošanu kā vienu no priekšnoteikumiem ceļā uz to, lai nodrošinātu vienlīdzīgas iespējas un piekļuvi darba tirgum, taisnīgus darba nosacījumus, kā arī sociālo aizsardzību un iekļautību;
41. ĪSTENOT uz faktiem balstītus un efektīvus politikas pasākumus valsts un Savienības līmenī, lai risinātu demogrāfisko pārmaiņu izraisītas kopīgas problēmas, tostarp tās, kas saistītas ar kvalitatīvas ilgtermiņa aprūpes pieejamību un ilgtspēju un sociālās aizsardzības sistēmu adekvātumu;
42. PIEVĒRST UZMANĪBU ES iekšējās mobilitātes nelīdzsvarotībai, lai uzlabotu sociālo kohēziju un lai intelektuālā darbaspēka emigrāciju padarītu par intelektuālā darbaspēka apriti vai imigrāciju, un CENSTIES panākt, ka darbaspēks pastāvīgi ceļ kvalifikāciju un pārkvalificējas, ņemot vērā darba tirgus dinamisko raksturu un vides, tehnoloģiskās un demogrāfiskās pārmaiņas, ar mērķi novērst reģionālās atšķirības, lauku depopulāciju un pilsētu problēmas;

⁹ Padomes Ieteikums (2019. gada 8. novembris) par darbinieku un pašnodarbināto personu piekļuvi sociālajai aizsardzībai (2019/C 387/01).

¹⁰ Eiropas sociālo tiesību pīlārs.

43. UZLABOT zināšanu bāzi un izpratni par "senioru ekonomikas" nozīmīgumu un PALIELINĀT informētību gan par šo jautājumu, gan par iespējām, ko rada tās pozitīvā kopējā ietekme un kam pamatā būtu jāliek ekonomikas un cilvēku vajadzību līdzsvarošana;
44. SEKMĒT novatoriskus risinājumus, kas atvieglo vecāka gadagājuma cilvēku dalību sabiedrības dzīvē un darba tirgū atbilstoši viņu spējām un vēlmēm un piešķir tai papildu vērtību un kas visās politikas jomās iedrošina un atbalsta veselīgas un aktīvas vecumdienas, un VEICINĀT vecāka gadagājuma cilvēku, kam ir invaliditāte, tiesības;
45. PAPLAŠINĀT piekļūstamību cenas ziņā pieņemamiem, kvalitatīviem un attiecīgā gadījumā integrētiem sociālajiem, ģimenes, veselības, nodarbinātības, izglītības, mājokļa, aprūpes un transporta pakalpojumiem, tā kā tiem var būt svarīga nozīme pilsētas/lauku atšķirības mazināšanā;
46. STIPRINĀT spēju mazināt jaunas demogrāfiskās problēmas, kas varētu rasties saistībā ar Covid-19 globālās pandēmijas uzliesmojumu, un NODROŠINĀT sabiedrības izturētspēju;
47. SEKOT LĪDZI tam, kā tiek īstenots kopīgais Eiropas ceļvedis virzībai uz noturīgāku, ilgtspējīgāku un taisnīgāku Eiropu ¹¹, kura mērķis ir izveidot saskaņotu un iekļaujošu stratēģiju Covid-19 globālās pandēmijas pašreizējā posma pārvarēšanai, un STIPRINĀT ekonomisko stratēģiju koordinēšanu, lai panāktu, ka atsākas ražošana un atgūstas darba tirgi;

AICINA Eiropas Komisiju:

48. TURPINĀT IZSTRĀDĀT kopīgu pamatu un interaktīvu ES mēroga resursu, lai iegūtu pēc dzimuma un vecuma sadalītus aktuālus, saskanīgus, uzticamus, salīdzināmus un pieejamus datus ar demogrāfisko tendenču saistīto problēmu risināšanai, un ATBALSTĪT demogrāfisko problēmu risināšanai izstrādātu valsts politiku, ņemot vērā demogrāfiskās prognozes un demogrāfisko pārmaiņu identificēto ietekmi uz Eiropas sabiedrību, kas īpaši svarīgi ir saistībā ar atgūšanos no Covid-19 pandēmijas;

¹¹ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication_-_a_european_roadmap_to_lifting_coronavirus_containment_measures_0.pdf

49. Attiecīgā gadījumā dalībvalstīm, to lauku apvidiem, salām un citiem reģioniem, kurus iedzīvotāju skaita samazināšanās problēma skar vismagāk – īpaši tad, ja to ir izraisījušas nepietiekamas darba iespējas, pakalpojumu vai transporta savienojumu trūkums, – IZSTRĀDĀT atbilstošu un diferencētu stratēģiju, kurā varētu būt paredzēts mērķtiecīgs ES finansējums un kura būtu īpaši paredzēta tam, lai šiem reģioniem piesaistītu cilvēkus;
50. NODROŠINĀT, ka visiem politikas priekšlikumiem un iniciatīvām tiek pievienots visaptverošs demogrāfiskās un teritoriālās ietekmes novērtējums, kuru sagatavo vienlaikus ar ekonomiskās, vides un sociālās ietekmes novērtējumu un kura mērķis ir atpalikušos reģionus padarīt aktīvākus un atraktīvākus, tādējādi veicinot sociālo un teritoriālo kohēziju Savienībā;
51. SĀKT visaptverošu pārdomu procesu par sabiedrības novecošanu un visām tās sekām, tostarp ilgtermiņa ietekmi uz ES ekonomiku un sabiedrību, kam sekotu konkrētas iniciatīvas, kurās pienācīgi ņemtu vērā dalībvalstu kompetenci, ar mērķi šo problēmu pārvērst par iespējām un tādējādi censties ilgtermiņā nodrošināt iekļaujošu un ilgtspējīgu ekonomisko izaugsmi un sociālās aizsardzības sistēmas;
52. IEROSINĀT konkrētu ilgtermiņa aprūpes stratēģiju, lai palielinātu sieviešu dalību darba tirgū ar mērķi turpināt iekļaujošu un nediskriminējošu ekonomisko izaugsmi un mazināt ar publisko finanšu un sociālo izdevumu jomām saistītos riskus un uz tām izdarīto spiedienu, kas plašākā nozīmē ir saistīti ar sabiedrības novecošanu, vienlaikus apzinoties nepieciešamību līdzsvarot darba un privāto dzīvi;
53. savlaicīgi IESNIEGT priekšlikumu Eiropas Garantijai bērniem;
54. IEROSINĀT 2023. gadu noteikt par Eiropas gadu bērnu nabadzības apkarošanai;
55. Apzinot konkrētas darbības, ar kuru palīdzību var mazināt vislielāko ietekmi uz demogrāfiskajām tendencēm, un radot paņēmienus paraugprakses apmaiņai, tā lai attiecīgās ieinteresētās personas varētu mācīties no pārējo pieredzes, NODROŠINĀT, ka investīcijas no ES fondiem ir jūtams ieguldījums demogrāfisko problēmu risināšanā valsts un reģionālā līmenī, ņemot vērā ES iekšējo mobilitāti;

56. NODROŠINĀT, ka demogrāfiskās problēmas – īpaši to ietekme uz ekonomiku un uz sociālās aizsardzības sistēmām – tiek pienācīgi ņemtas vērā Eiropas pusgadā, ievērojot konkrētos apstākļus katrā dalībvalstī;

AICINA Nodarbinātības komiteju un Sociālās aizsardzības komiteju:

57. CENSTIES izstrādāt un atjaunināt piemērotus un pēc dzimuma un vecuma sadalītus demogrāfisko rādītāju kopumus, kam pamatā ir patlaban lietotie rādītāji, un vajadzības gadījumā IZSTRĀDĀT jaunus rādītāju kopumus, atsaucoties uz darba tirgu un sociālekonomisko kohēziju un attiecīgā gadījumā sadarbojoties ar pārējām attiecīgajām Padomes darba sagatavošanas struktūrām, kas ir kompetentas jo īpaši ekonomikas un finanšu jomā;
58. MUDINĀT dalībvalstis apmainīties ar paraugpraksi jautājumos par to, kā risināt demogrāfiskās problēmas, atsaucoties uz darba tirgu un sociālekonomisko kohēziju;

AICINA Komisiju un Sociālās aizsardzības komiteju:

59. VEIKT pētījumu par demogrāfisko tendenču ietekmi uz pensiju un ilgtermiņa aprūpes adekvātumu.